

Затверджено
Вченою радою
Інституту інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України
від 27 травня 2019 р., протокол № 6
(зі змінами, внесеними згідно з рішенням
Вченої ради ІТЗН НАПН України
від 30 серпня 2021 р., протокол № 8)

Директор _____ В.Ю. Биков

ПОЛОЖЕННЯ
про політику академічної доброчесності
в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

1. Загальна частина

1.1. Положення про політику академічної доброчесності в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (далі – Положення) закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, професійного спілкування між науковими та науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (далі – Інститут).

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу»; Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), Статуту Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України та інших відповідних нормативно-правових актів України.

1.3. Положення регламентує загальні юридичні, економічні, моральні та управлінські засади системи виявлення та запобігання всіх форм академічного плагіату з метою дотримання високих професійних стандартів у усіх сферах діяльності Інституту (освітній, науковій, науково-технічній, інноваційній, культурній, фінансово-господарській тощо), підвищення якості навчання і наукових досліджень, формування поваги до інтелектуальних здобутків і розвитку навичок коректного використання і оприлюднення (опублікування) наукових праць і матеріалів, сумлінного дотримання вимог наукової етики, а також забезпечення самостійності при написанні оригінальних авторських творів.

1.4. Учасники освітньо-наукового процесу, усвідомлюючи свою відповідальність за неналежне виконання функціональних обов'язків, формування сприятливого академічного середовища для забезпечення дієвої організації освітньо-наукового процесу, розвитку інтелектуального, особистісного потенціалу, підвищення престижу Інституту, зобов'язуються виконувати норми цього Положення.

1.5. Норми Положення закріплюють правила поведінки в усіх сферах діяльності Інституту.

1.6. У цьому Положенні основні терміни вживаються у таких визначеннях:

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу. Формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

Оприлюднення (публікація) твору – здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

Твір (робота, матеріал) – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному форматі в мережі Інтернет (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота), магістерська чи бакалаврська робота, курсова робота чи проект, реферат, есе, контрольна робота тощо).

Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Стиснення – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Унікальність твору (роботи, матеріалу) – відсоткове співвідношення матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального обсягу матеріалу.

Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

2. Дотримання академічної доброчесності

2.1. Відповідальність за дотримання цінностей академічної доброчесності є водночас як особистим обов'язком кожного працівника та здобувача вищої освіти, так і спільною справою колективу Інституту загалом.

2.2. Принципами академічної доброчесності в Інституті є:

Принцип законності. У своїй діяльності учасники освітньо-наукового процесу мають

суворо дотримуватися законодавства, а також стимулювати до цього інших.

Принцип чесності та порядності. У наукових дослідженнях, освітній діяльності, у практичній роботі тощо учасники освітньо-наукового процесу Інституту зобов'язані діяти чесно, бути відвертими й у жодному разі свідомо не висувати неправдивих тверджень.

Принцип справедливості. У взаємовідносинах між учасниками освітньо-наукового процесу важливим є неупереджене ставлення один до одного, правильне й об'єктивне оцінювання результатів навчальної, дослідницької та трудової діяльності. Справедливість у викладанні, оцінюванні освітніх досягнень аспірантів, наукових дослідженнях, кар'єрному просуванні працівників, отриманні будь-яких нагород, відзнак, ступенів повинна ґрунтуватися на законних, прозорих, справедливих, передбачуваних, послідовних, неупереджених і об'єктивних критеріях.

Принцип взаємної довіри. Вільний обмін ідеями та свобода висловлювань ґрунтуються на взаємній повазі, яку поділяють всі учасники освітньо-наукового процесу, незалежно від віку, статі та положення в освітній та науковій ієрархії. Усі учасники освітньо-наукового процесу з повагою та доброзичливо ставляться до інших, їхніх думок, поглядів, переконань тощо.

Принцип компетентності й професіоналізму. Усі учасники освітньо-наукового процесу зобов'язані здійснювати свою діяльність на високому професійному рівні, постійно підвищувати науковий та освітній рівні.

Принцип відповідальності. Учасники освітньо-наукового процесу мають брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання. Бути відповідальним – означає протистояти ганебним вчинкам, негативному впливу інших осіб і бути прикладом для інших.

2.3. Правилами академічної доброчесності є:

- не привласнювати авторство на запозичений твір науки, літератури або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію;
- використовувати у своїх працях запозичення з обов'язковим посиланням на автора;
- не оприлюднювати (частково або повністю) наукові (творчі) результати, отримані іншими особами, як результати власного дослідження (творчості);
- відтворювати опубліковані тексти інших авторів із зазначенням авторства;
- не оприлюднювати (частково або повністю) власні, раніше опубліковані наукові результати як нові наукові результати;
- не вигадувати даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- свідомо не змінювати або не модифікувати вже наявні дані, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- не надавати завідомо неправдиву інформацію щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;
- не надавати (не отримувати) кошти, майно, послуги, пільги чи будь-які інші блага матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- свідомо не завищувати або занижувати оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

2.4. Суб'єктами академічної доброчесності є всі учасники освітньо-наукового процесу Інституту.

3. Види порушень академічної доброчесності

3.1. Порушенням академічної доброчесності вважається академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

3.2. Неприйнятними в науково-дослідницькій та освітній діяльності для учасників освітньо-наукового процесу Інституту є:

3.2.1. Шахрайство, а саме:

- фальсифікація або фабрикація інформації, наукових результатів та наступне використання їх в академічній роботі;
- посилання на джерела, які не використовувалися в роботі;
- підробка підписів в офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо);
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);
- списування (реплікація) під час складання будь-якого виду підсумкового або поточного контролю;
- проходження процедур контролю знань підставними особами;
- здавання або репрезентація різними особами робіт з однаковим змістом як результату освітньої діяльності.

3.2.2. Несанкціонована співпраця, а саме:

- надання допомоги для здійснення акту академічної недоброчесності – навмисна чи усвідомлена допомога або спроба допомоги іншому вчинити акт академічної недоброчесності;
- придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів освітньої та наукової діяльності (звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, випускних робіт, дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії та доктора наук, есе, статей, монографій тощо).

3.2.3. Пропонування чи отримання неправомірної винагороди під час оцінювання результатів успішності, виконання навчальних чи дослідницьких завдань.

3.2.4. Використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час складання будь-якого виду підсумкового контролю або переваг у роботі.

3.2.5. Внесення до списку авторів статей, монографій, підручників тощо осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів.

3.2.6. Інші види академічної недоброчесності.

4. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

4.1. За порушення правил академічної доброчесності до наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти застосовуються заходи дисциплінарної відповідальності відповідно до вимог законодавства України, Статуту Інституту та інших нормативних актів Інституту.

4.2. За порушення академічної доброчесності учасники освітньо-наукового процесу Інституту можуть бути притягнені до такої відповідальності:

- позбавлення права брати участь у конкурсі на заміщення визначених законом посад;
- повторне проходження оцінювання здобувачем вищої освіти (контрольна робота,

іспит, залік тощо);

- повторне проходження здобувачем вищої освіти відповідного освітнього компонента освітньо-наукової програми;
- відрахування здобувача вищої освіти з Інституту;
- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання.

5. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності

5.1. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності учасниками освітньо-наукового процесу Інституту визначається Комісією з питань академічної доброчесності та етики, склад якої призначається та затверджується наказом директора Інституту за необхідності.

5.2. Грубе порушення загальноприйнятих норм поведінки, ігнорування норм етики, моралі та громадської свідомості, етичних норм академічної та наукової діяльності розглядає Комісія з питань академічної доброчесності та етики як вчинення аморального проступку, що за своїм характером несумісний із продовженням роботи або навчання в Інституті.

6. Права осіб, стосовно яких порушено питання про порушення ними академічної доброчесності

6.1. Кожна особа, стосовно якої порушено питання щодо порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

7. Обов'язки учасників освітньо-наукового процесу щодо дотримання академічної доброчесності

7.1. Науково-педагогічні, наукові і педагогічні працівники зобов'язані дотримуватися в освітньо-науковому процесі та науковій (творчій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти.

7.2. Учасники освітньо-наукового процесу мають дотримуватися моральних норм і правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, зокрема:

- сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між учасниками освітньо-наукового процесу;
- шанувати історію Інституту, здобутки його учених, педагогів, випускників, сприяти розвитку позитивної репутації Інституту;

- шанобливо ставитися до державної символіки та символіки Інституту;
- сприяти збереженню та примноженню традицій Інституту, підвищувати престиж Інституту досягненнями в навчанні, науці, творчості;
- зобов'язані зберігати та раціонально використовувати майно Інституту;
- виявляти толерантність та повагу до культури, звичаїв та традицій, релігії аспірантів, співробітників Інституту всіх національностей.

8. Заходи із запобігання недотримання норм і правил академічної доброчесності

8.1. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» Інститут зобов'язаний вживати заходи, зокрема шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

8.2. Для запобігання недотримання норм та правил академічної доброчесності учасниками освітньо-наукового процесу в Інституті використовується такий комплекс заходів:

- ознайомлення учасників освітньо-наукового процесу з документами, що унормовують запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за академічний плагіат;
- формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані в наукових і навчальних працях матеріали;
- проведення семінарів із здобувачами вищої освіти з питань інформаційної діяльності Інституту, правильності написання наукових, навчальних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;
- введення до освітніх програм і навчальних планів підготовки фахівців з вищою освітою навчальних дисциплін, що забезпечують формування загальних компетентностей з дотримання етичних норм і принципів, коректного менеджменту інформації під час роботи з первинними та вторинними інформаційними ресурсами та об'єктами інтелектуальної власності.

8.3. Експертна оцінка та (або) технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату у контрольних та дисертаційних роботах, підготовлених до захисту:

- проходження обов'язкової автоматизованої перевірки дисертацій аспірантів / докторантів Інституту контролюють наукові керівники/наукові консультанти аспірантів/докторантів
- проведення попередніх експертиз дисертацій та підготовку висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертацій контролюють завідувачі відділів та рецензенти (експерти), голова та вчений секретар спеціалізованої вченої ради;
- проходження обов'язкової автоматизованої перевірки наукових, навчально-методичних праць тощо, які рекомендуються до друку/оприлюднення в мережі Інтернет, контролюють завідувачі відділів, голова та секретар вченої ради Інституту;
- проходження автоматизованої перевірки наукових періодичних видань Інституту (друкованих та електронних) контролюють головні редактори/відповідальні секретарі видань.

9. Прикінцеві положення

9.1. Дане Положення затверджується рішенням вченої ради Інституту та набуває чинності з моменту підписання його директором Інституту.

9.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються вченою радою Інституту у тому ж порядку, що й саме Положення.

Додаток
до Положення
про політику академічної доброчесності
учасників освітньо-наукового процесу
в Інституті інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України

**ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
АСПРАНТА, ДОКТОРАНТА
ІНСТИТУТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ
НАПН УКРАЇНИ**

Я, _____,
ПІБ (повністю)

як член академічної спільноти Інституту, підписуючи цей документ,

ЗАЯВЛЯЮ, що буду здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись місії, візії, цінностей, корпоративної культури Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (далі – Інститут), найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної поведінки, керуючись загальнолюдськими нормами людяності й моралі, нормами законодавства України, етичними вимогами до професійної, освітньої та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- З повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти Інституту.
- Не брати участь у діяльності, яка пов'язана з нечесністю (не підроблювати та не використовувати підроблених документів, що стосуються навчання; не списувати та не використовувати шпаргалки чи інші підказки під час форм контролю).
- Не плагіювати (не використовувати ідеї, твердження, відомості, тексти тощо без посилання на джерела).
- Не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність мого навчання.
- Не пропонувати та не надавати членам академічної спільноти Інституту неправомірну вигоду.

УСВІДОМЛЮЮ, що у разі порушення мною цієї Декларації нестиму відповідальність перед академічною спільнотою ІТЗН НАПН України згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавства України.

Дата _____

Підпис _____